

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

ROMÂNIA

**CONSILIUL SUPERIOR AL
MAGISTRATURII**

PLENUL

HOTĂRÂREA nr. 23

din 11 februarie 2021

Analizând proiectul de *Lege privind desființarea Secției pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție*, transmis spre avizare de Ministerul Justiției.

În temeiul dispozițiilor art. 38 alin. (3) din *Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii*, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu majoritatea voturilor membrilor prezenți (11 voturi pentru „avizare negativă”, 7 voturi pentru „avizare favorabilă”, 1 vot pentru „avizare favorabilă cu observații”).

PLENUL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂȘTE:

Art. 1. – Avizează negativ proiectul de *Lege privind desființarea Secției*

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

[REDACTED]

[REDACTED]

pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție, pentru considerentele prezentate în Anexa care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. 2. – Prezenta hotărâre se comunică Ministerului Justiției, potrivit legii.

Data în București, la 11 februarie 2021.

Judecător Mihai ~~Bogdan~~ MATEESCU,
PREȘEDINTELE CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

2021.02.11

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Anexă la Hotărârea Plenumului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 23 din 11 februarie 2021

AVIZ

referitor la proiectul de Lege privind desființarea Secției pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție

În urma examinării proiectului de Lege privind desființarea Secției pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție, transmis spre avizare de Ministerul Justiției,

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

În temeiul dispozițiilor art. 38 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

În baza Hotărârii nr. 23 din 11 februarie 2021 a Plenumului Consiliului Superior al Magistraturii:

Avizează negativ proiectul de Lege privind desființarea Secției pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție, pentru următoarele considerente:

Proiectul de lege analizat ar conduce, *în esență*, la schimbarea competenței de efectuare a urmăririi penale în cauze privind infracțiuni săvârșite de magistrați, revenindu-se la soluția anterioară Legii nr. 207/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, în care competența de efectuare a urmăririi penale revenea, după caz, parchetelor de pe lângă curțile de apel, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcției Naționale Anticorupție și Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism.

Soluția normativă propusă nu este, însă, însoțită de instituirea unor **garanții** menite să dea eficiență principiului independenței justiției, prin asigurarea unei protecții adecvate a judecătorilor și procurorilor împotriva unor eventuale presiuni exercitate asupra lor.

Astfel de garanții se regăseau în forma anterioară a proiectului de act normativ și ar fi putut constitui o bază pentru inițierea unei analize consistente care să ofere soluțiile potrivite pentru protejarea independenței justiției. În mod

1

Adresa: București, Calea Plevnei, Nr. 141B, Sector 6

Tel: 311 69 00; Fax: 311 69 01

Web: www.csm1909.ro

"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)

Anexă la Hotărârea Plenumului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 23 din 11 februarie 2021

regretabil. Însă, aceste garanții au fost calificate drept superimunități în unele luări de poziție publice, inclusiv ale unor reprezentanți ai celorlalte puteri în stat.

O astfel de abordare denotă o neînțelegere a semnificației reale a principiului independenței justiției, care, în esența lui, este menit să protejeze în primul rând cetățeanul, iar nu judecătorul sau procurorul. Judecătorul este ultima redută în sprijinul cetățeanului, în demersul firesc al acestuia de valorificare și apărare a drepturilor și intereselor sale legitime. Or, numai un judecător independent, care beneficiază de garanții adecvate, poate răspunde acestui deziderat al cetățeanului și, în egală măsură, al statului de drept. Judecătorul trebuie să acționeze în conformitate cu legea, fără a fi afectat de vreo temere că ar putea fi supus unor proceduri declanșate de unul dintre participanții din cauza pe care o instrumentează, în scop de intimidare.

Altfel spus, mecanismele concrete prin care se previn eventuale măsuri inadecvate din perspectiva legalității împotriva judecătorilor, nu constituie un privilegiu pentru aceștia, ci o garanție a independenței lor, absolut necesară pentru protejarea cetățeanului într-un stat de drept.

Tot astfel, și procurorii trebuie să își desfășoare activitatea în condiții de independență, protejați de orice formă de presiune nejustificată.

Definită de documentele internaționale ca „premisă a statului de drept și o garanție fundamentală a procesului echitabil” (*Principiile de la Bangalore privind conduita judiciară*, din 2002) ori ca „element inerent al statului de drept, indispensabil pentru imparțialitatea judecătorilor și funcționarea sistemului judiciar” (*Recomandarea (2010) 12 a Comitetului Miniștrilor către statele membre cu privire la judecători: independența, eficiența și responsabilitățile*, care a înlocuit *Recomandarea (94) 12 a Comitetului Miniștrilor privind independența, eficiența și rolul judecătorilor*), **independența justiției** garantează pentru toate persoanele dreptul la un proces echitabil, nefiind, deci, un privilegiu pentru judecători, ci o garanție a respectării drepturilor omului și libertăților fundamentale și a aplicării imparțiale a legii, care fundamentează încrederea oricărei persoane în sistemul de justiție.

Dată fiind importanța sa într-un stat de drept, independența justiției și a judecătorilor nu doar că trebuie consfințită la cel mai înalt nivel, ci trebuie și promovată și protejată, prin luarea tuturor măsurilor necesare în acest sens (*Recomandarea (2010) 12 – par. 7 și 13*).

În *Avizul nr. 1 (2001) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei referitor la standardele privind independența puterii judecătorești și inamovibilitatea judecătorilor*, se arată că independența judecătorească este o condiție obligatorie pentru existența statului de drept și garanția fundamentală a unui proces

2

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Anexă la Hotărârea Plenumului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 23 din 11 februarie 2021

echitabil. Judecătorii „au sarcina deciziei finale asupra vieții, libertăților, drepturilor, obligațiilor și proprietății cetățenilor”. Independența acestora nu este o prerogativă sau un privilegiu în propriul lor interes, ci în interesul statului de drept și al celor care caută și doresc înlăptuirea justiției.

Reafirmându-se că puterea judecătorească este unul dintre cei trei piloni fundamentali, egali ca importanță, ai statului democratic modern, se arată că puterea judecătorească trebuie să fie independentă față de celelalte autorități. Astfel, independența servește ca o garanție a imparțialității. Acest lucru are, în special, implicații cu privire la aproape toate aspectele legate de cariera unui judecător: de la pregătire la numire până la promovare și sancționare disciplinară.

Tot astfel, *Avizul nr. 12 (2009) al CC/IE privind relația dintre judecători și procurori* statuează că independența procurorilor este indispensabilă pentru a le permite să-și desfășoare sarcinile. Aceasta consolidează rolul lor în statul de drept și în societate și, de asemenea, garantează că sistemul de justiție va funcționa echitabil și eficient și că toate beneficiile independenței judiciare vor fi realizate. Prin urmare, fiind asemănătoare cu independența garantată judecătorilor, independența procurorilor nu este o prerogativă sau un privilegiu conferit în interesul procurorilor, ci o garanție în interesul unei justiții echitabile, imparțiale și eficiente care protejează atât interesele publice, cât și pe cele private ale persoanelor în cauză.

Din aceeași perspectivă, Plenul are în vedere și cele reținute în jurisprudența Curții Constituționale.

Astfel, în *Decizia nr. 873/2010*, analizând conținutul principiului constituțional al independenței justiției, Curtea Constituțională a constatat că atât independența justiției - componenta instituțională (conceptul „independenței judecătorilor” nereferindu-se exclusiv la judecători, ci acoperind sistemul judiciar în întregime), cât și independența judecătorului - componenta individuală, implică, printre altele, și lipsa imixtiunii celorlalte puteri în activitatea de judecată, precum și o serie de garanții, cum ar fi statutul acestora.

Tot astfel, în *Deciziile Curții Constituționale nr. 4/2004* și, respectiv, *nr. 296/2004* s-a reținut că „Independența justiției implică un statut special, adecvat, al magistraților, menit să imprime o valoare de necontestat actului de justiție, prin protejarea membrilor corpului magistraților împotriva subiectivismului și a acțiunilor nejustificate sau abuzive ale organelor de urmărire penală competente, care le-ar putea afecta credibilitatea.”

În aceeași ordine de idei, în cuprinsul *Deciziei nr. 33/2018*, Curtea a reținut că „în considerarea unor valori și principii constituționale, aparține competenței legiuitorului ordinar dreptul de a adopta norme care să dea conținut Legii fundamentale. Sub acest aspect, prin Decizia nr. 20/2000, publicată în

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Anexă la Hotărârea Plenumului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 23 din 11 februarie 2021

*Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 72 din 18 februarie 2000, Curtea a reținut că dispozițiile art. 124 alin. (3) din Constituție, conform cărora judecătorii sunt independenți și se supun numai legii, "nu au un caracter declarativ, ci constituie norme constituționale obligatorii pentru Parlament, care are îndatorirea de a legifera instituirea unor **mecanisme corespunzătoare de asigurare reală a independenței judecătorilor**, fără de care nu se poate concepe existența statului de drept, prevăzut prin art. 1 alin. (3) din Constituție".*

Preocuparea referitoare la asigurarea unor garanții pentru judecătorii și procurorii supuși unor investigații penale transpare inclusiv din *Avizul preliminar al Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția) nr. 924/2018* privind propunerile de modificare a Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, a Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și a Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior la Magistraturii. Astfel, în paragraful 88 din acest aviz s-a ridicat întrebarea dacă „recurgerea la procurori anticorupție specializați, cu acordarea unor garanții procedurale mai solide pentru judecătorii și procurorii investigați, fără înființarea unei structuri speciale în acest scop, nu ar fi o soluție mai potrivită (...).”

Prin urmare, Plenul a reținut că este dincolo de orice discuție necesitatea prevederii unor garanții adecvate pentru asigurarea unei reale independențe a justiției și obligația legiuitorului de a reglementa astfel de garanții.

În strânsă legătură cu obiectul de reglementare al proiectului de lege transmis spre avizare, nu poate fi omis faptul că, în reglementarea actuală a Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare - art. 62 alin. (1) lit. a) - judecătorul sau procurorul este suspendat din funcție când a fost trimis în judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni, după confirmarea judecătorului de cameră preliminară.

Așadar, se ajunge, potrivit legii, la suspendarea din funcție a unui judecător sau procuror doar prin efectul aprecierii exclusive a procurorului care dispune trimiterea în judecată, confirmarea judecătorului de cameră preliminară neputând viza chestiuni legate de temeinicia acuzației, ci doar chestiuni de nelegalitate exclusiv de ordin procedural.

O astfel de posibilitate este cu atât mai criticabilă cu cât, în cazul altor categorii profesionale care nu se bucură de garanții de independență consfințite constituțional, nu este instituit un sistem de suspendare din funcție în aceleași condiții de severitate.

În aceste condiții, pentru a se asigura premisele evitării oricărei forme de presiune împotriva judecătorilor și procurorilor, apare evidentă necesitatea unei

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Anexă la Hotărârea Plenumului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 23 din 11 februarie 2021

analize pentru identificarea unor garanții suplimentare, care să vizeze modul în care aceștia pot fi urmăriți penal sau trimiși în judecată de către organele de urmărire penală.

Așa cum a statuat și Curtea Constituțională (Decizia nr. 4/1995), „o măsură de protecție nu poate avea semnificația nici a unui privilegiu, nici a unei discriminări, ea fiind destinată tocmai asigurării, în anumite situații specifice, a egalității cetățenilor, care ar fi afectată în lipsa ei”.

O astfel de analiză este cu atât mai necesară în condițiile în care au fost semnalate, atât în trecut, cât și în prezent unele deficiențe în activitatea de urmărire penală în cauze vizând judecătorii și procurorii.

În acest sens, prezintă relevanță aspectele reținute de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, în Hotărârea nr. 225 din 15.10.2019, prin care a fost aprobat Raportul Inspecției Judiciare nr. 5488/IJ/2510/DIJ/1365/DIP/2018 privind „respectarea principiilor generale care guvernează activitatea Autorității Judecătorești în cauzele de competența Direcției Naționale Anticorupție vizând magistrați sau în legătură cu acestea.”

Astfel, în urma examinării acestui raport, Plenul a concluzionat în sensul că, din perspectiva respectării garanțiilor prevăzute de lege pentru magistrații implicați în cauzele aflate pe rolul Direcției Naționale Anticorupție, se poate constata existența unor deficiențe însemnate în ceea ce privește efectuarea actelor de urmărire penală într-o serie de cauze.

Pe de altă parte, și sub actuala reglementare au existat serioase îngrijorări, unele confirmate de instanța supremă, în legătură cu modul în care Secția pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție a instrumentat unele cauze penale privindu-i pe magistrați, generate de însemnate neregularități procedurale și de fond, intens mediatizate. De asemenea, au existat critici substanțiale, atât sub imperiul reglementării anterioare, la adresa Direcției Naționale Anticorupție, cât și sub imperiul reglementării actuale, la adresa Secției pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție, vizând scurgeri de informații în spațiul public din dosare penale, care au fost de natură să stârnească temeri în rândul magistraților, generând expunerea mediatică nejustificată a acestora, cu încălcarea manifestă a prezumției de nevinovăție.

În urma consultării instanțelor și parchetelor din primăvara anului trecut, au fost exprimate opinii diverse, fie în sensul menținerii Secției pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție, fie în sensul desființării acesteia, fie în sensul reglementării unor garanții procedurale necesare pentru asigurarea independenței justiției.

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Anexă la Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 23 din 11 februarie 2021

Deși procurorii respondenți la chestionarul transmis de Consiliul Superior al Magistraturii (aproximativ 50% din procurorii în funcție au răspuns la acest chestionar) s-au pronunțat în majoritate covârșitoare în favoarea desființării Secției pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție, trebuie remarcat faptul că un procent de 68.3% dintre respondenți au apreciat că la întrebarea: „*Sunteți de acord ca în ipoteza desființării SIIJ, efectuarea în continuare a urmăririi penale, punerea în mișcare a acțiunii penale sau trimiterea în judecată a unui magistrat să poată fi făcută numai în urma unui aviz prealabil al Procurorului General al PÎCCJ, Plenului sau Secțiilor CSM?*” se impune un răspuns afirmativ.

De aceea, se impune a fi adoptată o reglementare de echilibru, care să asigure dezideratul identificării unor garanții adecvate în vederea respectării independenței justiției, dar care să nu constituie piedici nejustificate în ancheta penală. Evident, judecătorii și procurorii care au săvârșit în realitate infracțiuni trebuie să suporte rigorile legii penale, ca orice alt cetățean, context în care garanțiile necesare ar trebui să asigure un echilibru între acest deziderat și nevoia esențială a unui stat de drept de protecție a magistraților împotriva unor presiuni nejustificate.

În mod regretabil, inițiatorul proiectului de lege a exclus *de plano* orice fel de discuție despre aceste garanții, context în care Consiliul Superior al Magistraturii nu poate avansa o propunere concretă în acest sens. Însă, din nou, subliniază necesitatea subsumării acestora celor două scopuri esențiale: tragerea la răspundere penală a magistraților care încalcă legea și protecția adecvată, prin mecanisme eficiente, a celorlalți.

Este fundamental să se înțeleagă faptul că beneficiarul principal al garanțiilor solicitate de sistemul judiciar este *cetățeanul*, căruia trebuie să i se asigure dreptul la un proces echitabil, drept care ar deveni iluzoriu în lipsa unei justiții independente, care să decidă exclusiv potrivit legii, în afara oricărei forme de presiune exterioară.

Față de argumentele mai sus expuse, în lumina rolului său constituțional de garant al independenței justiției, Plenul apreciază că, pentru a nu lipsi principiul independenței justiției de o garanție legală, este absolut necesară reglementarea unor mecanisme care să asigure protecția adecvată a judecătorilor și procurorilor împotriva oricăror presiuni.

Judecător Mihai Bogdan MATEESCU,
PREȘEDINTELE CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

